

เทศน์ก่อนเวียนเทียนวันมาฆบูชา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองคาคด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันไม่รู้ มันไม่ได้หลักได้เกณฑ์อะไร มันจะไม่ได้ผลนะว่าจะให้เด็กฟังก่อนเที่ยวหนึ่ง

วันนี้วันมาฆบูชา วันมาฆบูชาเรามาเวียนเทียนเพราะเหตุไร วันมาฆบูชาเป็นวันสำคัญ เพราะเป็นวันที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว ตั้งสอนแล้วได้ผล ได้ผลคือลูกศิษย์ ๑,๒๕๐ องค์นี้เป็นพยาน เป็นมงคลอย่างยิ่ง เพราะว่าท่านเป็นพระอรหันต์ สิ่งที่เป็นพระอรหันต์นี่เป็นความปรารถนาของเราทุกๆ คน เราทุกๆ คนต้องการปรารถนาเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์คือผู้ที่สิ้นกิเลสไปจากหัวใจ สิ่งทีสิ้นกิเลสจากหัวใจ จะมีความสุขมาก

สมบัติใดๆ ในโลกนี้ ความปรารถนาสูงสุดคือใจพ้นจากกิเลสเท่านั้น พอใจพ้นจากกิเลสแล้ว จะไม่มีสิ่งใดมีคุณค่าเท่ากับสิ่งนี้อีกเลย สิ่งนี้มีคุณประโยชน์ที่สุดในการแสวงหาของสัตว์โลกทุกๆ ไป แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นพบสมบัติที่มีค่าสูงสุด แล้วทำให้พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์นั้นมีค่าสูงสุด เพราะว่าเป็นผู้ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บวชให้ด้วย เป็นมาฆบูชา สงฆ์จาก ๔ ทิศ ไม่ได้นัดหมายกันมาหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังประทานอีกว่าให้เป็นโอวาทปาฏิโมกข์ โอวาทปาฏิโมกข์อันนี้เป็นสิ่งที่ทำให้เราประพฤติปฏิบัติกันต่อไป ถ้าประพฤติปฏิบัติกันต่อไป ทำใจให้ผ่องแผ้ว ไม่ทำสิ่งใดเลย ไม่ทำสิ่งที่ เป็นบาปอกุศลเลย ทำใจให้ผ่องแผ้ว พยายามทำใจให้ถึงที่สุด นี่เป็นมงคลของเรา ถ้าเรามีความคิดอย่างนี้ เรามีมลคลอย่างนี้ เราทำของเราอย่างนี้ มันก็เป็นมงคลกับชีวิต

เราไปหามงคลชีวิตต่างๆ ที่ไหนก็แล้วแต่ เราไปสะเดาะเคราะห์ต่อชะตา เราคิดของเราว่า สิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับเรา...จะไม่เป็นประโยชน์กับเราโดยความเป็นจริงเลย เป็นของลุ่มๆ คลำๆ ของภายนอก เห็นไหม หม้อข้าวมันจะไม่ให้เรากินข้าวหรรอก ข้าวนี้เราต้องตัดออกจากใน

หม้อข้าวนั้น ข้าวอยู่ในหม้อข้าว ข้าวจะสุกได้ต้องอาศัยหม้อข้าวนั้น ในการถือมงคลของเรา เราก็ก็น่าจะไปหามงคลต่างๆ ไปหามงคลที่อื่น จะไปหากัน แต่เราไม่หามงคลในพระพุทธศาสนา

พุทธศาสนานี้ มงคลที่สูงที่สุดคือหัวใจของเราเป็นมงคล สิ่งที่มีนจะเป็นมงคลได้เพราะเราระลึกถึงตัวเราเอง หม้อข้าว เราเปิดหม้อข้าวออกมา เราจะเห็นข้าวอยู่ในหม้อข้าวของเรา เราค้นหาหัวใจของเราในร่างกายของเรา ในความเป็นมนุษย์มันมีอะไรอยู่ในนี้? มันมีใจ ใจอยู่ในร่างกายของเรา เราไม่ค้นหาตรงนั้น เราไม่เห็นตรงนั้น เราไม่รู้ว่ามีสิ่งที่เป็นประโยชน์นี้ประโยชน์ตรงไหน

เราถึงว่ามนุษย์เราเห็นแต่คุณค่าภายนอก เห็นแต่สมบัติภายนอกเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ แล้วเราก็นึกว่า เราพยายามแสวงหากัน มันเป็ประโยชน์ในการดำรงชีวิตเท่านั้น แต่ในความเป็นทุกข์เป็สุขนั้น มันเป็คนที่ยังไม่ถึงตรงนั้นอยากปรารถนา ถ้าสมปรารถนาก็มีความสุข ชั่วครั้งชั่วคราวไปตลอดไป แต่ถ้าถึงที่สุดแล้ว มันจะไม่ให้ความสุขกับใครได้ตามความเป็นจริงหรอก

เงินก็คือเงิน เพชรก็คือเพชร แก้วแหวนเงินทองเป็แก้วแหวนเงินทอง ความสุขความทุกข์ก็คือความสุขความทุกข์ มันเป็คนละส่วนกัน มันไม่ใช่เป็อันเดียวกัน ถึงว่าเป็สิ่งที่เป็ความสุขความทุกข์นี้ มันต้องอาศัยตรงนี้ เราถึงว่าเปิดหม้อข้าวของเราให้เจอใจ ถ้าเปิดหม้อข้าวของเราเจอ เราจะเจอหัวใจของเรา

นี่ก็เหมือนกัน เรามาเวียนเทียนขึ้นมาก็เวียนเทียนเพื่อจะหาหัวใจของเรา หาข้าวในใจของเรา ในใจของเราเป็ข้าว แล้วตัวเราเป็หม้อ แต่เราก็ก็น่าไม่เคยเจอหม้อข้าวเลย เราก็ก็น่าไม่เคยเจอข้าวเลย ไปค้นหาแต่สมบัติข้างนอก ค้นหาความคิดของเราว่ามันจะเป็ไปตามความปรารถนาของเราไหม แล้วก็ถือมงคลด้วยนะ ถือมงคลว่า ถ้ามีเวรมีกรรมต้องไปทำตามมงคลต้นข้าว

เรามองข้ามศาสนาพุทธไป พระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมนี้สูงสุด เพราะสมบัติในโลกนี้ ไม่มีอะไรที่จะสูงสุดไปกว่านี้อีกแล้ว แล้วก็ให้พระอรหันต์อีก ๑,๒๕๐ องค์ ตามถึงทัน ทันคือความสุขของใจนี้มีความสุขเสมอกัน นี้เป็มงคลอย่างยิ่ง แล้วเราระลึกถึงสิ่งนี้ เรายังทำไม่ได้ เรายังทำไม่ถึง แต่มันก็เป็มงคลชีวิตของเรา เรามาเวียนเทียนเพื่อเป็มงคลชีวิตกับเรา สิ่งนี้จะเป็มงคลชีวิตกับเรา ถ้าเราพยายามตั้งใจของเรา ตั้งใจของเรา ใครตั้งใจมากขนาดไหน มันก็จะได้เห็นข้าวในหัวใจของเรา คือเห็นใจของเรา

เด็กไม่เข้าใจตรงนี้ก็ต่อพุดภาษาอย่างนี้ให้เด็กเข้าใจ ถ้าเด็กเข้าใจอย่างนี้ขึ้นมาแล้ว มันจะ
ว่าเป็นประโยชน์กับตัวเองได้ ตั้งใจทำอะไรได้ มันสำคัญตรงไหน ถ้าเดี๋ยวสื่อความหมาย วันมาฆะ
คือวันอะไร? วันมาฆะคือวันที่พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ มาประชุมสันนิบาตกันโดยที่ไม่ได้นัด
หมาย แล้วพระพุทธเจ้าทุกๆ องค์จะมีอย่างนี้องค์ละหนึ่งครั้งๆ ไป เป็นการประกาศถึงเกียรติคุณ
ของศาสนา

ศาสนานี้ การประพฤติปฏิบัติมันจะสมไม่สมควร มันจะเห็นเป็นประโยชน์กับเรา มันเห็น
ประโยชน์ตรงนี้ อย่างนี้มันเป็นหน้าที่ของเรา เป็นชาวพุทธของเรา ถ้าใครถามเรา เราก็ตอบถูก
เห็นไหม ต่อไปนี้การสื่อสารมันจะกว้างขึ้นมาก แล้วจะไม่รู้ว่าศาสนาพุทธสอนอะไร ศาสนาพุทธ
คืออะไร เห็นแต่ถ้าพระออกบิณฑบาต ฉันทแล้วก็เสียบ เสียบ...เสียบนั้นเป็นการประพฤติปฏิบัติของ
ท่านนะ ท่านก็หาข้าวของท่านเหมือนกัน ถ้าท่านหาข้าวของท่านเจอ ท่านหาใจของท่านเจอ ท่าน
ประพฤติปฏิบัติของท่านได้ ท่านก็มีความสุขของท่านไป

เจ้าชายสิทธัตถะสละราชสมบัติออกมา แล้วออกหาโมกขธรรมอยู่ แสวงหาไปในราชคฤห์

พระเจ้าพิมพิสารถามว่า “มาเพราะเหตุใด ถ้ามาเพราะว่ามีปัญหากัน จะให้ทหารครึ่ง
ประเทศ ให้กลับไปเพื่อจะเอาสมบัตินั้นคืน”

“ไม่ใช่หรอก ออกแสวงหาโมกขธรรม ออกแสวงหาความจริงในชีวิต”

“อย่างนั้นถ้าเจอความจริงในชีวิต ให้กลับมาสอนด้วย”

พระพุทธเจ้าเราออกแสวงหา ๖ ปี จนสำเร็จแล้ว กลับไปสอนพระเจ้าพิมพิสาร จนเป็นพระ
โสดาบัน

นี่ก็เหมือนกัน พระเราออกบิณฑบาตเพื่อเลี้ยงชีวิต เลี้ยงชีวิตไว้เพื่อดำรงชีวิต เพื่อจะ
แสวงหาสิ่งนี้ ถ้าแสวงหาสิ่งนี้ได้ก็สอนตัวเองก่อน สอนตัวเองได้ก่อน ตัวเองมีความสุขก่อน
ตัวเองมีความเข้าใจตัวเองก่อนถึงจะสอนผู้อื่นได้ ถ้าสอนผู้อื่นได้ ผู้อื่นจะได้มงคลสิ่งนั้นตามไป

เราเป็นคนที่ว่าต้องดำรงชีวิต ต้องแสวงหาปัจจัยเครื่องอยู่อาศัย ถ้าอาศัยของเรานี้ ความ
ทุกข์ความสุข มันก็เป็นแตรื่นๆ ในภาษาโลกเรานี้แหละ โลกก็เป็นอย่างนั้น เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับ
ไปอย่างนั้น ชีวิตเราก็เป็นอย่างนี้มาตลอด แต่สิ่งที่ว่าเป็นหัวใจของเรา เราเกิดพบพุทธศาสนา มี

คุณสมบัติ มีสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์แก่เรามาก ถ้าเราไม่เอื้อกับพุทธศาสนา เราไม่ใช่พุทธศาสนา ให้เป็นประโยชน์กับเรา เราก็จะไม่ได้สิ่งใดๆ ในชีวิตของเราเลย เราจะไม่เข้าใจเรื่องความเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเรากันคว่ำตรงนี้ นี่ศาสนาพุทธเน้นย้ำตรงนี้ เน้นย้ำเรื่องของใจ เรื่องของใจ เป็นเรื่องของสุขของทุกข์ แล้วไม่มีสิ่งต่างๆ ที่ว่าจะให้มีความสุขความทุกข์ ให้จนถึงที่สุดได้ มันเป็นการอาศัยชั่วคราว สิ่งต่างๆ นี่เป็นอามิส แล้วเราก็ไม่เข้าใจตรงนั้น

ถ้าไปวัด มันมีคนเคยมานะ พ่อแม่พาเด็กมาว่าจะไปวัดๆ แล้วก็มาที่นี่ มานั่งคุยกัน เขารบเล่าพ่อแม่เขา “แม่เมื่อไหร่จะพาหนูไปวัดเสียทีหนึ่งล่ะ” เพราะว่าไปวัดแล้วเขาจะได้กลับบ้าน เขาไม่เข้าใจว่าวัดคือข้อวัตรปฏิบัติ วัดไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างต่างๆ สิ่งปลูกสร้างจะหรรษาราคาไหน มันก็ไม่ให้มีความสุขความทุกข์กับพระในวัดนั้นได้หรอก พระในวัดนั้นจะมีความสุขความทุกข์ขึ้นมา มันก็ต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา ในหัวใจของผู้ประพฤติปฏิบัตินั้น

นี่ศาสนาก็เป็นเหมือนกัน ศาสนาสอน สอนตรงนี้ไง สอนตรงที่ว่าให้เข้าถึงใจของเรา ถ้าใจของเรา เรากันคว่ำใจของเราเจอ นี่ย้อนกลับเข้ามาที่ใจ แล้วการประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เราเวียนเทียนนี้ใครพามา ถ้าไม่มีเจตนา ไม่มีความตั้งใจ เราจะมาไม่ได้เลย เพราะเราไม่ได้ตั้งใจ เราไม่ตั้งใจ เราก็ก่อนชวนขวยที่จะไปเวียนเทียน

ไปเวียนเทียนเพื่อเรา ไม่ใช่ไปเวียนเทียนเพื่อใครเลย ศาสนานี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมบูรณ์แบบแล้ว เป็นพระอรหันต์ อิ่มเต็มในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ต้องการสิ่งใดๆ จากพวกเราเลย เราบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือบูชาตัวเรา เห็นคุณค่าของตัวเรา ถ้าเราเห็นคุณค่าของตัวเรา เราจะเวียนเทียนด้วยคุณด้วยประโยชน์ของตัวเรา แล้วเราจะเข้าถึงใจ

รอบแรกให้คิดถึงพุทธโธๆ คิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่เป็นมงคลที่สุด คิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธโธๆ นะ รอบที่สองให้นึกธัมโมๆ รอบที่สามให้นึกถึงสังโฆๆ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง เป็นรัตนตรัย แล้วพึ่งได้จริง

มันพึ่งได้ไม่จริงเพราะเราไม่จริง เราไม่จริงจั่งต่อศาสนา เราไม่ทำประโยชน์ให้สมกับความปรารถนา แล้วสิ่งนั้นจะไม่เข้ามาถึงเรา ถ้าเราจริงของเรา เราทำของเราขึ้นมา สิ่งนั้นพึ่งได้จริงๆ เป็นแก้วสารพัดนึก เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาในหัวใจ หัวใจเข้าถึงสิ่งนั้น มันจะไม่เห็นประโยชน์สิ่งใดเท่ากับเรื่องพระรัตนตรัยเลย

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง แล้วใจควรประพฤติปฏิบัติไป มันก็เข้าเป็นอันเดียวกัน ไปถึงจุดหนึ่งแล้วมันจะประสานเป็นเนื้อเดียวกัน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก็คือหัวใจ ใจเรานี้เป็นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ขึ้นมา เพราะสังฆะ หัวใจของเราเห็นธรรมขึ้นมาเป็นพระขึ้นมาโดยธรรมชาติของสังฆธรรม สังฆธรรมที่เราประพฤติปฏิบัติ สังฆธรรมที่เราแสวงหากันอยู่นี้ เราแสวงหาเพื่อเรา แล้วเราก็ทำได้เป็นสมบัติของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ทางไว้ วางแนวทางไว้ แล้วเราก็เหมือนกัน เราคิดถึง เราศรัทธา เราทำเพื่อเป็นมงคลกับชีวิตของเรา เป็นมงคลชีวิตของเราแล้วก็เป็นสมบัติของเรา เราถึงต้องตั้งใจของเรา แล้วเราทำของเราได้ นี่มันทำแล้วมันเป็นสมบัติของเราทั้งนั้น

ในเรื่องของศาสนา ในเรื่องของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นเรื่องของที่พึ่งของเรา เราทำประพฤติปฏิบัติมาก็เพื่อเรา ใจเข้าไม่ถึง ให้เข้าไม่ถึงไปก่อน ถึงที่สุดแล้วมันจะเข้าถึงได้โดยธรรมชาติ โดยธรรมชาติถ้าถึงที่สุด เพราะเวลาเราตัดกบฏ เห็นไหม เราคิดถึง ขอให้ถึงซึ่งพระนิพพาน ทุกคนขอให้ถึงซึ่งที่สุดของการกำจัดกิเลสออกไปจากใจ เพราะใจนี้มันเป็นสิ่งที่กำจัดได้ ทำได้ ทำได้ด้วยศาสนธรรม ศาสนธรรมคือคำสั่งสอน สីล สมาธิ ปัญญา นี่แหละ

แต่ปัญญาของเรา ปัญญาในการฝึกประกอบอาชีพ ปัญญาการศึกษาเล่าเรียนนี้ก็ทุกข์แสนทุกข์แล้ว มันเป็นที่ที่เป็นความทุกข์ เป็นพะรุงรัง แล้วจะต้องการปัญญาสิ่งใดอีก นั่นนะ เวลามันไม่เข้าใจ มันก็คิดภาษาอย่างนั้น แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติก็เอาสิ่งนั้นมาเป็นเครื่องกางกั้นนะ

สิ่งที่เป็นปัญญาของเราที่แรกมันเป็นเครื่องกางกั้น กางกั้นเพราะใจของเรามันไม่ละเอียดเข้าไป ทำสักแต่ว่าเล่น ทำสักแต่ว่าทำ จะได้ผลเป็นสักแต่ว่า ทำตามความเป็นจริง ทำตามความเป็นจริงของเราขึ้นมา จะได้ผลตามความเป็นจริงในหัวใจ นั่นเป็นสิ่งที่เราจะเวียนเทียนกัน เป็นมงคลชีวิตใจ มงคลชีวิตเกิดจากหัวใจของเราทั้งนั้น

มงคลชีวิตเกิดจากเรา เราไม่ต้องไปตื่นข่าวต่างๆ เลย พระรัตนตรัยนี้เป็นมงคลอย่างยิ่งอยู่แล้ว แล้วเรากำลังจะทำสิ่งที่เป็นมงคลกับเรา ทำไมจะไม่เป็นมงคลกับเราล่ะ มันจะเป็นมงคลกับเราอย่างยิ่งโดยที่เราตั้งใจนะ

ต่อไปนี้จะพาทำวัดก่อน ทำวัดเดียวจะพาเวียนเทียนนะ เต็กๆ เอาแก่นี้ก่อน